

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXII.

ČÍSLO 10

OKTÓBER 2024

Bohatstvo

Farská rada - Piar chata - Škola modlitby - Jedna Nevesta - Púť do Levoče
Boží dar - Služba hudobníkov - Vznešený nástroj - Škovránky - Svetlo kríža

Banická omša v piaristickom kostole, 8. septembra 2024

Bohatstvo, ktoré pretrváva

Keď sa zamýšľame nad pojmom bohatstvo, naše myšlienky sa často upínajú k materiálnym hodnotám - peniazom, majetkom, úspechu. Avšak Sväté písmo nám ponúka oveľa hlbší pohľad na skutočné bohatstvo, ktoré je trvalé a večné.

V Knihe Múdrosti čítame o tom, ako Šalamún prosí Boha o dar múdrosti, pretože vie, že múdrosť prevyšuje všetky materiálne statky: „Preto som sa modlil: *Bol mi daný rozum. Prosil som a vošiel duch múdrosti do mňa.*“ (Múd 7,7) V žalme 90 nás žalmista vyzýva, aby sme si uvedomili pomínelosť nášho života: „*A tak nás nauč rátať naše dni, aby sme našli múdrosť srdca.*“ (Ž 90,12). Učí nás, že skutočné bohatstvo spočíva v našom vzťahu s Bohom, ktorý nám daruje každý deň ako príležitosť rásť v láske, múdrosti a spravodlivosti. Materiálne statky prichádzajú a odchádzajú, ale čas strávený v službe Bohu a blíznym má nekonečnú hodnotu. Ježiš vo svojom rozhovore s bohatým mládencom v evanjeliu podľa Marka (Mk 10,17-30) odhaľuje, že materiálne bohatstvo

môže byť prekážkou na ceste k večnému životu. Mládenec síce dodržiaval prikázania, ale nie je ochotný zrieknuť sa svojho majetku pre nasledovanie Krista. Ježiš nám ukazuje, že nasledovať ho znamená byť ochotný opustiť všetko, čo nás drží vzdialených od Božieho kráľovstva. Bohatstvo samo osebe nie je zlé, ale otázka znie: *Aké bohatstvo hľadáme?* Ak sa náš život točí len okolo materiálneho, môžeme stratiť zo zreteľa to, čo je večné. Skutočné bohatstvo spočíva v tom, že nachádzame naplnenie v Bohu a v službe druhým. To je bohatstvo, ktoré pretrvá. Prajem vám, aby bolo čítanie tohto čísla nášho časopisu pre vás obohatením a umožnilo vám hlbšie skúmať bohatstvo vášho života.

Oto Dokoupil, kaplán

Prostriedky na zlomenie ho posvätili

V sobotu 31. augusta 2024 bol počas slávnostnej sv. omše o 10:00 v Šaštíne do zoznamu blahoslavených zapísaný mučeník Ján Havlík. Hlavným celebrantom sv. omše bol kardinál Marcello Semerano, prefekt Dikastéria pre kauzy svätých. Dňom oslavy nového blahoslaveného sa stal 12. február.

Slávnosti sa v horúcom počasí zúčastnilo okolo 13 000 ľudí rôznych vekových kategórií a stavov - od bábätiok cez tínedžerov až po starcov a starinky. Slobodní, manželia i celé rodiny, rehoľníci a rehoľničky, kňazi. V tento výnimočný deň sa zjednotili v oslave nového slovenského blahoslaveného, ktorý sa stal inšpiráciou k vernosti, sile, odhodlanosti, láske a k odpusteniu až za hranice logiky. Svätá omša sa niesla v atmosfére radosti a vďačnosti. Liturgiu spevom sprevádzalo niekoľko speváckych zborov, organ i komorný orchester. „Počas prípravy obetných darov ma oslovila pieseň, v ktorej sa spievalo ...dávam ti všetky svoje viny aj odhodlanie byť už iný... dávam ti svoju ľudskú malosť, premeň ju raz na dokonalosť...dávam ti slabosť svojich krídel... dávam ti všetko, veď si všetkým,“ povedala jedna z účastníčok Laura. „To, ako počas sv. omše pri zafúkaní vetra ‚pršali‘ zo stromov suché listy, bolo, akoby z neba padali milosti, ktoré nám Janko vyprosil.“ Organizačné zabezpečenie bolo na vysokej úrovni. Napriek veľkému počtu účastníkov nebolo cítiť nervozitu. Práve naopak, ľudia boli k sebe ústretoví a trpezliví - napríklad aj pri čakaní na individuálne uctenie si relikvií v bazilike. Zástup návštevníkov pritom prúdil do baziliky nepretržite vyše dvoch hodín.

Duchovne bohatý a kultúrne hodnotný program pokračoval poobede pásmom pre mladých s názvom NEZLOMNÝ (tanečné divadlo pod režisérskym vedením Pavla Danku), modlitbou korunky Božieho milosrdenstva, hudobným programom so Simou Magušinovou, Janou Zubajovou a Dašou Žabenskou a modlitbou sv. ruženca. Organizátori mysleli aj na

najmenších, pre ktorých bol pripravený program s GU100-om.

Na záver výstižne vyjadruje túžbu po nádeji pre spoločnosť na Slovensku modlitba prosieb zo sv. omše: „Bože, ty si dal blahoslavenému mučeníkovi Jánovi silu osláviť tvojho Syna Ježiša Krista životom a mučeníckou smrťou vo vernosti svätému povolaniu, pretvor aj nás mocou svojho Ducha...“

Text: Anežka Kútiková

Foto: Anežka Kútiková a Barbora Hrabajová

Banická omša: Bud'me ľud'mi, ktorí majú dve uši a jeden jazyk

V nedeľu 8. septembra 2024 sme v piaristickom kostole slávilí svätú omšu za účasti baníkov. Banickú omšu pripravuje mesto Prievidza v spolupráci s Hornonitrianskym banickým spolkom počas Banického jarmoku už od roku 2013 ako duchovný program spojený s hodnotným kultúrnym zážitkom.

Na motívy banických piesní

Liturgiu svätej omše spestril banický spevokol Kahanec a Školský orchester Základnej umeleckej školy Ladislava Stančeka Prievidza spolu s Miešaným zborom Rozkvet. Orchester s miešaným zborom uviedli dielo hudobného skladateľa Josefa Buchnera s názvom Banická omša, ktorého časti sú komponované na melodické motívy starých banických piesní. Dielo upravil do interpretovanej podoby hudobný skladateľ Zdenko Mikula (* 27.11.1916 - † 31.10.2012) na žiadosť Jozefa Krška, bývalého riaditeľa prievidzskej ZUŠ.

O hluchote k matke zemi

Svätú omšu celebroidal Vladimír Slovák, farár z Bzovíka, bývalý prievidzský dekan. V homílii upriamil veriacich na texty liturgických čítaní a spojil ich s uvažovaním o hluchote k našej matke zemi. V evanjeliovom texte k Ježišovi privádzajú hluchonemého, ktorého uzdravuje, ale inak, ako si zástup praje - vezme ho nabok od zástupu. Prítomní zas nepočúvajú výzvu, aby o tom nikomu nehovorili. Práve naopak, čím dôraznejšie ich vyzýva, tým väčší svoje svedectvo rozhlasujú. Ostávajú k Ježišovej výzve hluchí. „Máme teda pred sebou dve výzvy: Prijat', že Boh robí inak, ako chceme či ako si predstavujeme. A prijat' jeho slovo, plniť jeho vôľu, aj keď tomu teraz nerozumieme. Lebo nemusíme všetko hneď rozumiť. A to prijatie je cesta pokánia, obrátenia zo subjektívneho pohľadu na Boha k pohľadu reálnemu, skutočnému,“ zhrnul celebrant svoje myšlienky. „Tak ako? Budeme hluchí? Alebo budeme počúvať smerom von i smerom k ľudom? Smerom k matke Zemi, prírode a všetké-

mu, čo je okolo nás? Verím, že sa rozhodneme správne. Že budeme skutočne ľudmi, ktorí majú dve uši a jeden jazyk. Možno aj preto, lebo počúvanie je dôležitjšie ako hovorenie,“ ukončil svoj príhovor slávnostný kazateľ.

114 rokov priemyselnej ťažby

V závere svätej omše zazneli ešte štatistické údaje o baníctve na Hornej Nitre. Priemyselná ťažba uhlia v tomto regióne trvala 114 rokov. Podľa údajov Hornonitrianskych baní Prievidza sa tu v prevádzkach troch baní vystriedalo približne 350 000 zamestnancov. Spoločne z útroby zeme vyťažili a pre energetiku a priemysel v rokoch 1909 - 2023 expedovali 238 miliónov ton hnedého uhlia. Posledný vozík slovenského hnedého uhlia vyviezli hornonitrianski baníci na povrch z nováčkeho podzemia 20. decembra 2023. Definitívne tým ukončili éru priemyselnej ťažby hnedého uhlia na Slovensku.

Text: Alojz Vlčko
Foto: Štefan Kollár

Zo zasadnutia farskej rady

Farská rada sa stretla v pondelok 9. septembra na fare. Predmetom jej rokovania bolo zhodnotenie doterajších aktivít farnosti a príprava na ďalšie podujatia.

Mariánska púť

Priebeh tohtoročnej Mariánskej púte bol zhodnotený kladne. Hudobný hosť - Sima Magušinová - pritiahla na Mariánsky vršok množstvo poslucháčov a pomohla aj svojimi piesňami evanjelizovať naše mesto. Kladne bola vnímaná i služba skautov, ktorí roznášali veriacim vodu počas nedeľnej sv. omše, keďže bolo veľmi horúce počasie.

Výzvou pre budúci rok sa stalo vyplnenie časového priestoru medzi koncertom a večernou mládežníckou sv. omšou. Prestavba pódia totiž zaberá aj viac ako hodinu a mnohí ľudia už na sv. omšu nečakajú a odídu. Farská rada teda premýšľala nad tým, akým spôsobom by im bolo možné efektívne vyplniť čas čakania. Ako reálna sa ukazuje najmä modlitba chváľ či adorácia v Mariánskom kostole.

Slávnosť sv. Bartolomeja a primície

Svätý Bartolomej sa tento rok v našej farnosti oslavoval „na dvakrát“. Najskôr pri sobotnej večernej sv. omši v kostole a na druhý deň v rámci primičnej sv. omše nášho rodáka, pátra redemptoristu Lukáša Michaloviča, po ktorej nasledovalo aj

agapé na farskom dvore. Na agapé prišlo menej ľudí, ako sa čakalo, čo bolo isto spôsobené i nezvyčajným časom či horúcim počasím. Takáto organizácia oslavy sviatku patróna našej farnosti sa však konala len výnimočne, práve v súvislosti so slávením primičnej sv. omše. Na budúci rok sa farnosť plánuje vrátiť k organizácii agapé po vigílnnej sv. omši.

Farský deň

Otvorila sa tiež otázka usporiadania Farského dňa - či sa vrátiť k jeho usporiadaniu v nedeľu po púti, ako bývalo zvykom, alebo ho presunúť na sviatok sv. Bartolomeja. Farská rada však túto tému uzavrela rozhodnutím, že kým sa nenájdu noví ľudia, ktorí by pomohli tento deň organizačne zabezpečiť, túto aktivitu nebude obnovovať, pretože by pri nej opäť boli vyťažení najmä tí, ktorí už tradične pomáhajú aj pri púti, aj pri usporadúvaní agapé.

Farská púť

Farská púť, ktorá sa pôvodne mala konať v júni, sa napokon presunula až na 12. októbra. Jej cieľom bude Levoča. Pútnici však

v rámci nej navštívia aj Spišskú Kapitolu a Spišský hrad. Bližšie informácie všetkým záujemcom poskytne pani Elena Cagaňová.

Opravy

V budove na Hviezdoslavovej ulici, ktorú vlastní farnosť, sa opäť zväčšili trhliny v stenách. Farnosť bude žiadať posudok statika a ďalej bude postupovať na základe výsledkov jeho správy, aby sa nájomcovia v týchto priestoroch mohli cítiť bezpečne. Aktivisti poukázali aj na múr okolo cintorína na Mariánskom vršku v blízkosti dreveného kríža, ktorý sa už tohto kríža takmer dotýka. Farnosť v tomto prípade tiež požiada o posudok statika.

Po kontrole požiarnikov sa ukázalo, že farnosť nemá platné revízie k stavbám, čo bude nutné napraviť. Požiarnici tiež poukázali na chýbajúce označenia únikových východov v kostole a na nutnosť odstrániť z dôvodu vysokej horľavosti polystyrén v Mariánskom kostole. Ten by mal byť nahradený styrconom.

Charita

Na charite bola v tomto období dokončená vodovodná prípojka. Boli tiež vymenené dvere, uprataná povala, upravený dvor a doplnená jedna vonkajšia kamera. Do šatníka budú na charite brať už iba veci, ktoré ľudia v núdzi reálne potrebujú, pretože ostatné veci niet kde skladovať a charite sa už v blízkom období začnú účtovať aj poplatky za textilný odpad.

Koncom septembra bola naplánovaná opekačka pre pracovníkov charity a dobrovoľníkov. Pripravená je už aj nocľaháreň pre núdznych s plánovaným spustením od októbra. Riaditeľ charity Milan Petráš oznámil plánované ukončenie vykonávania svojej funkcie na december 2025.

V závere stretnutia sa rozoberali predbežné plány na organizáciu Nocí kostolov v roku 2025 a otvorila sa tiež otázka prenájmu tržnice, ktorou sa bude ďalej zaoberať ekonomická rada.

Text a foto: Petra Humajová

Chata Piar-u sa niesla v znamení Roka hĺbky

V Spoločenstve Piar príchod septembra zvyčajne znamená okrem iného aj vzácny čas spoločnej chaty. Rovnako tomu bolo aj tento rok v čase od 13. do 15. septembra v Kľačne.

Iba pár dní pred začiatkom nášho stretnutia sme v spoločenstve vyhlásili *Rok hĺbky*, a preto sa aj téma chaty niesla v znamení názvu *Z hlbín*. Veríme, že práve z hlbín každého z nás vychádza prirodzená túžba po Bohu. Počas prednášok sme sa zamýšľali nad tým, ako vzťahy s Bohom a ľuďmi okolo nás žiť skutočne hlboko.

Na chate však nechýbalo ani množstvo voľného času, ktorý sme mohli stráviť každý podľa svojej chuti - hraním spoločenských hier alebo športov, rozhovormi alebo prechádzkou. Každý si prišiel na svoje.

K príjemným pocitom prispievalo aj občerstvenie od nášho Tea tímu. Nepripravil nám len niečo chutné na zahryznutie,

ale tiež horúce kakao a čaj na zahriatie v upršanom počasí.

Vyvrcholením stretnutia bol sobotný večer. Sme vdáční, že nás počas neho návštevou poctili chlapi z kapely Rods. V spoločnosti ich horiacich srdc sa nám modlilo veľmi dobre.

Túto chatu sme si skutočne užili. Svedčilo o tom aj nedeľné zdieľanie, ktorým sme spoločne prežitý víkend uzavreli. Ja osobne budem z toho, čo sme tam prežili, nejaký čas isto čerpať - a verím, že aj ostatní. Som vdáčná, že som znova mohla stráviť príjemné chvíle v našom skvelom spoločenstve a už sa neviem dočkať ďalšieho roka!

Lenka Bobáľová

Misionár Róbert Balek nás potešil svojou návštevou

Na jednu svätú omšu do piaristického kostola v sobotu 21. septembra a dve sväté omše do farského kostola v nedeľu 22. septembra zavítal misionár, kňaz, spisovateľ, otec Róbert Balek, SVD. Pochádza z Námestova, ale v súčasnosti pôsobí ako misionár na ostrove Sachalin.

Prítomnosť otca Róberta pri slávení svätej omše bola čímsi výnimočná. Bolo to spoločné asi jeho krásnou lubozvučnou oravskou slovenčinou, ale tiež nadhľadom nad naším prežívaním života viery v porovnaní so životom viery a bežným životom ľudí v iných krajinách.

Mali by sme byť Bohu vd'ační za našich kňazov, ktorých máme v porovnaní so Sachalinom a aj s inými krajinami naozaj mnoho. Mali by sme každý deň d'akovať Bohu za našich kňazov a tiež kňazom d'akovať za všetky sviatosti, ktoré nám vysluhujú, za duchovné vedenie, aktivity vo farnosti, púte. Stojí ich to nemalú obeť a snahu; nemali by sme to brať ako samozrejmú. Otec Róbert vo svojej kázni poukázal na nášho Kráľa ako služobníka. Toto poslanstvo by sme mali preniesť do každodenného života v našich rodinách, mestách, krajoch a krajinách. Slúžiť si navzájom, hľadať, vyzdvihovať a používať v službe druhým naše dary a talenty, ktoré do nás vložil Boh. A tiež robiť zdanlivo nemožné - mi-

lovať bez podmienok. S požehnaním otca Róberta nech nám v tom Boh pomáha.

V závere svätej omše otec Róbert ponúkol svoje knihy - Balzam na dušu 1,2,3. Nájdeme v nich povzbudenie, príbehy, modlitby a myšlienky. Medzi našimi farníkmi bol o tieto publikácie veľký záujem. Nech ich čítanie na nás naozaj pôsobí ako „balzam na dušu“. Svoju dušu a lásku k nášmu Bohu vpísal do týchto kníh sám autor.

Vďaka otcovi Róbertovi za prínos do životov našich rodín aj do života farského spoločenstva. Tešíme sa na ďalšie stretnutie s ním.

Ak by niekto mal záujem podporiť misijné dielo otca Róberta Baleka, môže svoj milodar poslať na jeho účet vedený na Slovensku vo VUB: IBAN : SK69 0200 0000 0041 2087 0754 s poznámkou v komentári: „Misie otec Róbert“. Jeho knihy je tiež možné objednať si na mailovej adrese: robert.balek@gmail.com.

Za Klub priateľov misií Anna Bátorová
Foto: Hedviga Uhliarová

Klub priateľov misií

Milí farníci, náš klub je jedným z mála, ktoré ešte pracujú pri farnostiach. S vašou pomocou už mnoho rokov podporujeme núdznych vo svete. Vďaka vám, dobrodincom, môžeme pomáhať tam, kde sa ľudia nemajú tak dobre ako my, kde im chýbajú základné potreby pre život. V septembri sme pomáhali Ukrajine a Afrike. V októbri pokračujeme v rámci misijnej nedele v pomoci chudobným v Afrike, Ázii a Latinskej Amerike.

Materiálna pomoc odovzdaná sestričkám
Srdečne ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili do zbierky posteľného oblečenia, uterákov a drogérie pre našich trpiacich bratov a sestry na Ukrajine. Podarilo sa nazbierať veľké množstvo potrebných vecí.

Materiálna pomoc bola doručená k sestričkám dominikánkam v Petrovanoch, odkiaľ budú veci prepravené do Lvova a odtiaľ až takmer k frontovej línii, kde žije ešte stále veľa Ukrajincov v nezávideniahodných podmienkach. Veríme, že im tieto naše dary pomôžu aspoň trochu zmierniť ich utrpenie. K materiálnej zbierke sme pridali aj finančné dary od našich farníkov: 100 € pre deti na Ukrajine a 200 € na nákup drogérie a iných potrebných vecí.

Všetkým dobrodincom vyslovujeme srdečné Pán Boh zaplat'!

Ružence a náboženské predmety pre Afriku
Ďakujeme za úžasnú zbierku ružencov, svätých obrázkov a rôznych náboženských predmetov pre Afriku. To veľké množstvo

ružencov aj ostatných predmetov sa nedalo ani spočítať! Nech vaše dary prispievajú k šíreniu viery u našich afrických bratov a sestier a nech vás Pán požehnáva za vaše dobrodenie.

Zbierka pri príležitosti Misijnej nedele
V týždni od 14. do 19. októbra 2024 bude prebiehať zbierka kníh, náboženských predmetov, ručných výrobkov a pod. Knihy môžu byť s náboženskou tematikou, ale aj beletria, rozprávkové knižky, náučná literatúra, encyklopédie, atď. V nedeľu 20. októbra na Misijnú nedeľu počas všetkých svätých omší si budete môcť za dobrovoľný príspevok vybrať niečo z vyzbieraných vecí, a tak podporiť veriacich v Malawi, v jednej z najchudobnejších krajín sveta.

Svoje dary do zbierky môžete vložiť do označených krabíc uložených pri bočnom východe z kostola. Všetkým darcom vopred srdečne ďakujeme!

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií

Cintoríny v Prievidzi

Otváracie hodiny cintorínov od 25. októbra do 6. novembra 2024

- Cintorín na Mariánskej ulici - od 7:00 až do 21:00.
- Ostatné cintoríny - bez obmedzenia.
- Predajňa Pohrebnej služby na Mariánskej ulici bude otvorená aj v sobotu 26. októbra, v piatok 1. novembra a cez víkend 2. a 3. novembra 2024. Presné otváracie hodiny budú uvedené na webovej stránke www.tsmprd.sk.
- Správa cintorína bude v predajni vy-

stavovať záujemcom aj nájomné zmluvy na hrobové a urnové miesta. K dispozícii bude možnosť uhradiť platby za hrobové a urnové miesta na ďalšie obdobie v hotovosti alebo prostredníctvom platobných kariet.

Bližšie informácie:

Pohrebna služba - 0911 042 518.

Technické služby mesta Prievidza, správa cintorína

Piaristi pozývajú do Školy modlitby

V piaristickom Kostole Najsvätejšej Trojice v Prievidzi sa od septembra začína „škola“. Každý štvrtok o 17:30 bude vyučovanie, modlitba a adorácia, ktoré potrvajú až do večernej sv. omše o 18:30. Škola modlitby - Schola Pia - je ponukou od pátrov z Rádu chudobných regulárnych klerikov Matky Božej Zbožných škôl, ktorých verejnosť pozná pod zjednodušeným názvom piaristi.

Prvá „hodina“ sa uskutočnila symbolicky 12. septembra 2024, na mariánsky sviatok Mena Panny Márie (Panna Mária je patrónkou rádu piaristov). Páter Juraj Ďurnek, SchP., na úvod vysvetlil, že impulzom ku škole modlitby boli myšlienky z listu svätého pápeža Jána Pavla II. („Naše kresťanské komunity sa musia stať autentickými „školami“ modlitby, kde sa stretanie s Kristom prejavuje nielen prosbami o pomoc, ale aj vzdávaním vďaky, chvály a poklony, rozjímaním, počúvaním, vrelymi citmi, až po „zamilovanosť“ srdca.“), ale tiež výzva súčasného Svätého Otca Františka k príprave na Jubilejný rok („Prosím vás o zintenzívnenie modlitby, aby sme sa dobre pripravili na prežitie tejto udalosti milosti a zakúsili silu Božej nádeje.“). Zaneprázdnený život (vonkajšie okolnosti) a pomalé srdce sme pozvaní meniť, pretože zjednotenie s Bohom v modlitbe nie je len pre mystikov. Je povolaním pre každého z nás.

Počas prednášky zazneli štyri kľúčové body:

1. Zjednotenie s Bohom nie je možné dosiahnuť vlastnými silami, je to Boží dar.
2. Naše úsilie je však pri tomto zjednotení nevyhnutné. Máme dať Bohu svoj

čas a pozornosť (svätci hovoria o tzv. „miernej snahe“).

3. Je dôležité, aby nás ani ťažké chvíle v modlitbe neprekvapili, pretože sú súčasťou procesu.
4. Musíme vedieť, že všetka námaha a ťažkosti stoja za to.

Páter Juraj pokračoval: „Nikdy nebude lepší čas a lepšie okolnosti ako teraz, aby sme celým srdcom odpovedali na volanie stretnúť sa s Bohom.“

Po vyučovaní boli prítomní pozvaní stíšiť sa. V tejto zameranosti a sústredení srdca a mysle im na preklenutie myšlienok z každodenných povinností mali pomôcť prvé dve slová z modlitby Pána, teda slová Otče náš. Nasledovalo dvadsať minút ticha. Záverečnú časť tvorila adorácia a požehnanie.

Čo dodať na záver? „Pane, nauč nás modliť sa.“ (Lk 11,1) Každá modlitba si vyžaduje učenie, disciplínu a to, aby nám Učiteľ ukázal, ako sa modliť. Pozývame k účasti na tejto „škole“, aby sme nielen odpovedali na výzvy Svätých Otcov, ale tiež aby sa rozšíril rozmer lásky v našom každodennom živote.

Anežka Kútiková

Pátri piaristi
vás pozývajú

ŠKOLA MODLITBY

Schola Pia+

ŠTVRTKY
17:30

Piaristický kostol,
v Prievidzi

VYUČOVANIE | MODLITBA | ADORÁCIA
ROK HĽBKY

Novinky z piaristickej školy

Beh pre Mobilný hospic Sv. Lujza

Ku koncu prázdnin, 29. augusta, bol zorganizovaný 3. ročník charitatívneho behu v lesoparku v Prievidzi. Na výber boli dve kategórie - beh na 5 km a beh na 1 km (vhodný pre každého, bežca i nebežca, malého, starého, vodičkára, mamičku s kočíkom..., s jedinou myšlienkou - byť súčasťou). Výťažok putoval do zariadenia Mobilný hospic Sv. Lujza, ktorý poskytuje paliatívnu starostlivosť nevyliciteľne chorým ľuďom. Má skvelý tím lekárov, sestier, sociálnych a duchovných pracovníkov. Okrem výborného občerstvenia organizátori pripravili rôzne atrakcie pre deti i pre dospelých s rôznymi ukážkami, napr. záchranári, x-pain clinic, Nový domov... Náš inkluzívny podporný tím spolu s deťmi a mnohými žiakmi sa behu tiež zúčastnil a podporil tak túto peknú vec. Užili sme si športové dopoludnie a odchádzali sme so skvelým pocitom. Lepšie zakončenie prázdnin (dovolenky) ani nemohlo byť.

Majster sveta

Začiatkom septembra sa náš žiak Ivo Demmler (8.A) zúčastnil majstrovstiev sveta v 3D lukostrelbe. Šampionát sa konal v rakúskom Moosburgu. Ivo vo svojej disciplíne obsadil prvé miesto. Ivo sa 3D lukostrelbe venuje štyri roky, odkedy zistil, že slovo IVO v staronemčine znamená

lukostrelec. Keďže má nemecké korene, význam mena ho motivoval k tomuto športu. A čo je 3D lukostrelba? Je to druh športu, v ktorom sa strieľa v prírode na modely zvierat vyrobených z plastu alebo iných materiálov. Tieto modely sú rozmiestnené v rôznych prostrediach a strelec sa snaží trafiť ich na rôzne vzdialenosti.

Mary's Meals: Získali sme pomoc pre 29 chudobných detí

Aj tento rok sa druhý stupeň našej piaristickej školy zapojil do charitatívneho behu Mary's Meals Charity Run. Pripravili ho 6. septembra v rámci účelového cvičenia deviataci s pomocou pani učiteliek Píšovej a Humajovej. Žiaci, ktorí sa chceli zapojiť do behu, zaplatili štartovné 1 € alebo sumu podľa svojho uváženia. Bežali po vopred určenej trase po ročníkoch, rozdelení na chlapcov a dievčatá. Víťazi z každej skupiny boli ocenení balíkom cukríkov. Všetci zúčastnení dostali tiež malú odmenu v podobe maškrty. Následne prišla už očakávaná tombola, kde bolo veľa zaujímavých cien od našich sponzorov z radov učiteľov i rodičov školy.

V stredu 25. septembra sa v prospech Mary's Meals rozhodli bežať aj deti zo ŠKD pod vedením svojich pani vychovávateľiek. Keďže počasie bežcom až tak neprialo, podujatie sa napokon zrealizovalo v telocvični. Prijemnú atmosféru umocnila nielen bohatá tombola, ale aj chutné koláče, ktoré napiekla jedna z mamičiek. Celkový výťažok z podujatia bol napokon 638 €. Táto suma zabezpečí stravu na celý školský rok 29 chudobným deťom. Všetkým, ktorí sa behu zúčastnili, prípadne ho podporili akýmkoľvek iným spôsobom, patrí veľké ďakujem!

Pripravila: Elena Blašková
Foto: archív školy

Modlitba vo farskom spoločenstve - eucharistická adorácia

Eucharistická adorácia dokáže poskytnúť viac priestoru na osobné stretnutie s Ježišom skutočne prítomným v Eucharistii mimo času svätej omše. Cirkvi sa začala uvedomovať význam tichej modlitby pri Eucharistii - vieru v reálnu prítomnosť Krista v Eucharistii.

Ak Cirkvi v Eucharistii preukazuje svoju vernosť Pánovmu príkazu „Toto robte na moju pamiatku“, adovať Pánovo sviatostné Telo znamená pokračovať v jeho sprítomňovaní. Zostať s ním, byť v jeho prítomnosti, jedinej, ktorá je schopná premeniť náš život a dať mu zmysel. V skutočnosti je to reálne Kristovo telo, Eucharistia, ktorá dáva silu na túto pozemskú púť a posväcuje mystické telo, ktorým je Cirkvi.

Pozvanie adovať

V tomto Roku modlitby sú všetky spoločenstvá pozvané podporovať čas eucharistickej adorácie, ktorá je nevyhnutným prvkom pre stretnutie s Pánom. Každé spoločenstvo by malo nájsť čo najvhodnejšie spôsoby a čas na rozvíjanie tejto praxe, ktorá Cirkvi prináša toľko ovocia svätosti. Tradičný formát adorácie môže byť užitočný pri podporovaní veriacich v modlitbe a pri rozpoznávaní prítomnosti Pána, ktorý čaká na to, aby sme sa k nemu obrátili.

Vystavenie Najsvätejšej sviatosti

Počas čakania, kedy bude Pán vystavený na oltári, by bolo dobré pripomenúť a uvedomiť si v tichu, že čoskoro budeme stáť pred ním, pripravení v modlitbe počúvať, čo nám chce povedať, pripravení položiť naše prosby k jeho nohám. Na umocnenie atmosféry modlitby môže byť vystavenie Najsvätejšej sviatosti oltárnej sprevádzané spevom a použitím kadidla, ktoré napomáhajú rozpoznať výnimočnosť chvíle a božskosť Pána, prítomného pod spôsobom konsekrovaného chleba.

Prosba o odpustenie

Po skončení vystavenia Najsvätejšej sviatosti oltárnej si čo najlepšie pripravme srdce. Krátky čas môžeme venovať prosbe o odpustenie svojich hriechov. Pán pozná naše rany, naše nedostatky a naše hriechy - nikto sa nemôže ničím chváliť pred ním. To, čo sa od nás žiada, je dať všetko do jeho prítomnosti s istotou, že veľkosť jeho milosrdenstva môže obsiahnuť celú našu bytosť.

Vzývanie Ducha Svätého

Podľa učenia svätého Pavla pri eucharistickej adorácii vzývame aj „Ducha Božieho, aby sme vedeli, čo nám Boh dal“ (1 Kor 2, 12). Iba s pomocou Ducha v nás môžeme rozpoznať skutočnú prítomnosť Pána v konsekrovanej hostii. Preto je dobré pripraviť si naše srdcia na stretnutie s Pánom vzývaním Ducha Svätého a požiadať ho, aby osvietil našu myseľ darom viery.

Tichá adorácia

Ústredným momentom eucharistickej adorácie by mal byť čas venovaný tichej modlitbe, osobitnému dialógu s Pánom Ježišom, v ktorom Božie srdce podľa Henryho Newmana hovorí k srdcu človeka - „cor ad cor loquitur“ (od srdca k srdcu). V tomto čase môžeme predstaviť Pánovi osobitné modlitebné úmysly, za ktoré je obetovaná adorácia, napríklad za povolania ku kňazstvu a zasvätenému životu, za chorých, za rodiny.

Ticho môže byť popretkávané krátkymi piesňami, litániami alebo aj niekoľkými krátkymi čítaniami zo Svätého písma či z učenia svätých. Podobne môže byť

veľmi prospešné recitovať svätý ruženec pred Najsvätejšou sviatosťou - s vedomím, že vzývame tú, ktorá prvá prijala Pánove slová a umožnila Bohu, aby sa stal vteleným a uskutočnil Vykúpenie, a je prítomná s nami v adorácii svojho Syna v konsekrovanej hostii.

Eucharistické požehnanie

Slávenie sa končí požehnaním veriacich Najsvätejšou sviatosťou. Toto požehnanie, aj keď si vždy zachováva charakter sviatosti, je jedinečné v porovnaní so všetkými ostatnými druhmi požehnaní (so svätenou vodou, s relikviami svätých, na príhovor sv. Márie, atď.), pretože je v ňom Pán prítomný so svojím telom, a to skutočným, reálnym a podstatným spôsobom. S eucharistickým požehnaním sa k nám približuje veľmi osobitným spôsobom, objíma všetkých prítomných a všetkých priťahuje k sebe. Tento okamih možno považovať za vyvrcholenie obradu adorácie, završenie dialógu, ktorý prebiehal v tichu pred Ježišom a ktorý teraz ako žiarivé slnko vlieva svoje teplo do našich duší.

Umiestnenie do svätostánku

Obohatení o dar prijatý v požehnaní spravidzame uloženie Eucharistie do svätostánku s úctou, postojačky, a ak je to možné, spievame vhodnú pieseň na pozdravenie Pána. To všetko by nám malo pomôcť uvedomiť si, že eucharistický Ježiš vždy na nás čaká vo svätostánku: je neustále prítomný v našich kostoloch a aj keď sa tam neukáže nikto, kto by sa pomodlil, on je tam a túži prehovoriť k srdciam veriacich.

Nezabúdajme aj počas našej zaneprázdnenosti a rozbehaných dní navštevovať Najsvätejšiu sviatosť, venovať aspoň niekoľko minút chvále, vďakyvzdaniu alebo zveriť svoje potreby a bolesti. Pán, ktorý určite „vie, čo potrebujete, skôr než ho o to požiadate“ (Mt 6, 8), nebude otáľať, aby nás vypočul.

Podľa TEACH US TO PRAY, Living the Year of Prayer in Preparation for Jubilee 2025 pripravila Martina L.

12. - 13. október 2024

v priestoroch piaristickej školy

PRIHLÁSENIE: NAJNESKÔR DO 9.10.2024

KONTAKTNÁ OSOBA: MONIKA ONDREJCOVÁ

0918 500 402

DUCHOVNÁ OBNOVA
**EMAUZY - ČI NÁM NEHORELO
SRDCE ?**

Jedna Nevesta v rôznych šatách

V tomto čísle sa vrátíme znova k liturgii sv. Jána Zlatoústeho a dokončíme už dvakrát načaté Nicejsko-carigradske (Konštantínopolské) vyznanie viery. Naposledy v júli sme sa vo vyznaní viery venovali Svätému Duchu a hlavne správne mu chápaniu jeho vychádzania „z Otca“ (podľa východného pohľadu) alebo „z Otca i Syna“ podľa západného pohľadu. Tieto pohľady sa nevyklúčujú, ale sa nevyhnutne dopĺňajú.

„V jednu svätú, všeobecnú a apoštolskú Cirkev...“

Tak znie ďalší článok vierovyznania. Nemohli by sme hovoriť o Cirkvi, ak by sme predtým nehovorili o Svätom Duchu. Lebo životom Cirkvi je Svätý Duch a On je pôvodcom jej svätosti. Musíme si uvedomiť, že svätosť Cirkvi nepadá a nestojí na svätosti ľudí v nej - ani na pápežovi, ani na biskupoch, ani na kňazoch, ani na laikoch..., ale opačne - svätosť ľudí v Cirkvi stojí na ich napojení sa na Život Cirkvi - a tým životom je Svätý Duch. On oživuje všetkých, ktorí sa stali súčasťou Kristovho Tela vo svätom krste, a pozýva do Cirkvi, do jednoty s Kristom, do Kristovho tela všetkých, ktorí tento krok ešte nespravili. On je Darom pre Nevestu od Ženicha. Byť Kristovou nevestou znamená prijať Dar Života.

Jedna oblečená do rôznych šiat

Cirkev môže byť len jedna, lebo len jeden je Kristus. Aj ľudské telo má jednu hlavu a jedného ducha. A tak aj Cirkev - Telo

Krista. On je jej hlavou a za viditeľnú hlavu určil Petrov úrad. No jeho Telo sa môže obliekať do rôznych šiat. A aj naša rubrika o gréckokatolíkoch a východnom byzantskom obrade je dôkazom toho, že Cirkev si oblieka rôzne šaty, no stále je to Ona jediná.

Latinská cirkev, ktorú vy najlepšie poznáte, je jedna z 24 partikulárnych cirkví. Možno vás to prekvapí, ale zvyšných 23 cirkví je východného obradu. A jednou z nich je aj gréckokatolícka cirkev na Slovensku - sui iuris (svojho práva), ktorá je východného - byzantského obradu. Latinská cirkev je ale počtom najväčšia, väčšia ako zvyšných 23 cirkví dokopy.

Tešme sa z tej nádhernej rôznorodosti Nevesty, ktorá prekvitá krásou rôznych obradov. To prízvukuje aj dekrét Druhého vatikánskeho koncilu *Orientalium Ecclesiarum*, v ktorom nás koncilovní otcovia pozvali k poznaniu a ochrane rôznorodosti obradov jednotnej Cirkvi. Dekrét nariaďuje návrat k čistote obradových prvkov jednotlivých cirkví.

Jedna nevesta - jeden krst

„Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov a očakávam vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku. Amen.“ Týmto sa končí vyznanie viery. Vyjadruje spôsob, ako sa spojiť s Kristom, ako sa stať súčasťou jeho Nevesty - jeden krst, raz a navždy, nezmazateľný, úplný. Kto už bol raz právoplatne pokrstený a dal by sa znova pokrstiť, dopúšťa sa herézy.

Text: Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
Foto: Mária Melicherčíková

V čom spočíva tvoje bohatstvo?

- **Hedviga (64 r.):** „Myslím, že správne bohatstvo je nehmotné. Keď mám správny vzťah k Bohu, k ľuďom a k sebe. To ma obohacuje.“
- **Ľubka (62 r.):** „Je to život s Pánom Ježišom Kristom. To je sila, čo ma drží nad vodou. Náš Pán hovorí ‚Ja som Cesta, Pravda a Život‘ a po tej ceste spolu s ním chcem kráčať, to je moje najväčšie bohatstvo.“
- **Majka (60 r.):** „Moje bohatstvo je môj Boh. Dáva mi, čo potrebujem a som vd'ačná za každý jeho dar. Jeho pokoj, požehnanie a ochrana sa nedajú ničím nahradiť a zaplatiť. Dal mi krásne deti, vnúčatá, manžela, priateľov... Za to mu ďakujem.“
- **Terezka (46 r.):** „Dlhé roky som hľadala zmysel života a nenachádzala som ho, bola som nešťastná, veľmi chudobná v duši. Nič sa mi nedarilo, manželstvo stroskotalo... Keď som potom stretla Pána Ježiša, dostala som to najväčšie bohatstvo, o akom sa mi nikdy ani nespomínalo. Odrazu bolo všetko iné. Cítila som, že je tu niekto, o koho sa môžem oprieť, kto ma miluje bez výhrad. Dal mi všetko, čo som potrebovala. Teraz som šťastná. Netúžim po inom bohatstve, iba byť s ním aj vo večnosti.“
- **Julka (31 r.):** „Moja rodina - manžel a deti, to je moje veľké bohatstvo. Tiež moji rodičia, súrodenci a priatelia. Ale myslím si, že bez Boha by som nemala nič.“
- **Anka (69 r.):** „Fascinujú ma slová Pána Ježiša: ‚Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva. Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.‘ Keby som toto dosiahla, bolo by to najväčšie bohatstvo pre moju dušu.“
- **Lucia (52 r.):** „Moje deti a vnúčatka sú pre mňa veľkým bohatstvom. Pri nich sa cítim byť užitočná. Potrebujú ma a odplácajú sa mi za všetko láskou. Bohatstvom sú aj dobrí susedia, kamarátky. Vzťahy medzi ľuďmi sú dôležité. Keď sa máme navzájom radi, je to ako nebo na zemi.“
- **Irenka (72 r.):** „Dar života a jeho dozrievanie v láske.“
- **Iveta (31 r.):** „V mojej rodine.“
- **Jozef (72 r.):** „V tom, že môžem chodiť do chrámu a prijímať Eucharistiu.“
- **Katka (62 r.) a Jolanka (80 r.):** „V láske k Bohu a k blíznym.“
- **Marcela (45 r.) a Božka (77 r.):** „Moje bohatstvo je vo viere v Pána Ježiša.“
- **Alex (57 r.):** „V deťoch a vo viere v Pána Ježiša.“
- **Viera (31 r.):** „V mojej rodine a peniazoch.“
- **Dp. Jozef (40 r.):** „V tom, že mi Boh dal dar kňazstva a možnosť byť v jednote s ním.“
- **Aneta (76 r.):** „Viem, že som milovaná Bohom, že som milované Božie dieťa a Pán mi dovolil milovať ho a premieňa si ma.“

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagáňová

„Sme nositeľmi veľkého bohatstva, ktoré nezávisí od toho, koľko vecí máme, ale od toho, kto sme. Od prijatého života; od dobra, ktoré je v nás; od krásy, ktorou nás Boh obdaril, pretože sme na jeho obraz. Každý z nás je vzácny v Božích očiach, každý z nás je jedinečný a nenahraditeľný v dejinách! Takto na nás hľadí Boh, takto nás Boh vníma.“

Svätý Otec František

Chýbalo by mi, keby som nemohol hrať

Je jedným z dvoch organistov, ktorých môžete najčastejšie počuť hrať vo farskom kostole. Svojou hudbou a spevom sprevádza liturgiu už desaťročia a stále ho to baví. No potešil by sa, keby sa našiel niekto, kto by sa do tejto služby začal zaučať. O službe organistu nám čosi viac prezradí Ľudovít Košťalik.

▪ **Nie si prvý organista vo vašej rodine - na organe vo farskom kostole dlhé roky hrával aj tvoj otec. Má táto rodinná tradícia ešte aj hlbšie korene?**

Pokiaľ viem, tak nie. Ale tak ako môj otec, aj ja som začal hrať v kostole dosť skoro.

▪ **Čo ťa podnietilo nasledovať v tejto službe otca?**

Hudba, bola vždy niečím, čo ma dokázalo nadchnúť. Či už bola klasická, alebo rocková. Jediná hudba, ktorej doteraz nerozumiem, je ľudová. Ale možno som na ňu ešte nedospel. Organ ako nástroj ma tiež odjakživa fascinoval - a myslím, že nie len mňa. Skúšal som nejakú dobu hrať aj v hudobnej skupine, ale Queen a Elán už mali plno, takže tam už, nanešťastie, priestor nebol. (Úsmev.)

▪ **Aké boli tvoje hudobné začiatky? Chodil si aj do základnej umeleckej školy, alebo si bol skôr „samouk“?**

Začal som chodiť do ZUŠ, ale vydržal som tam len jeden a pol roka. Nejako sme si vzájomne „nesadli“. Hudbu, hru na klavír, organ a hranie šachu som pochopil až na hodinách hudby u pána Leporisa v jeho byte. Tam sa hodina skladala z hry na klavír a partie šachu. Samozrejme, vždy som prehral. Potom som postupne začal hrať v Koši, kde som zaskakoval za svojho otca, a tiež v Prievidzi, kde som s podporou pána Masarika začal hrať už ako pätnásťročný.

▪ **Hráš okrem organu aj na nejaké iné hudobné nástroje?**

Veľmi rád si zahrám na klavíri - vždy, keď je možnosť. Hral som na ňom aj na chate pod Rysmi či na Zbojnícke, a to nielen skladby klasikov, ale aj piesne od Elánu, Abby... Jednoducho hudbu, ktorú mám rád. A hrám

trochu aj na gitare a fúkacej harmonike. Ale najlepší som vraj v hre na nervy. (Úsmev.)

▪ **Už dlhodobo poukazuješ na problém nedostatku organistov v našej farnosti. V čom má podľa teba tento problém korene? Ako by ho bolo možné vyriešiť?**

Momentálne zabezpečujeme hranie v kostole viac-menej dvaja organisti. A keďže ja pracujem aj cez víkendy a sviatky, Marian Kvet hranie vykrýva asi na osemdesiat percent. Viete si predstaviť, čo sa asi stane, keď Marian z nejakého dôvodu hrať prestane.

Pred niekoľkými rokmi sa začal prezentovať názor, že organista je väčšinou samouk a hudbe (a zvlášť tej chrámovej) príliš nerozumie. Vznikol odbor organová hudba, ktorý mal vychovať vysokoškolsky vzdelaných organistov a tým pozdvihnúť kvalitu tejto profesie. Kde sú tí organisti teraz, netuším. Možno už prišli na to, aký má organista plat.

▪ **Ak by sa niekto chcel zapojiť do tejto služby, aké by mal spĺňať predpoklady? A na čo by sa mal v tejto službe pripraviť?**

Ideálne je zvládať hru na klávesový nástroj, ale podstatná je hlavne chuť to skúsiť. Ak by sa našiel niekto, koho baví hudba a chcel by to skúsiť, veľmi rád mu s tým pomôžem.

▪ **Čo ti dáva táto služba do života?**

Mám rád hudbu a chýbalo by mi, keby som nemohol hrať. Navyše mám pocit, že za službu v chráme mi Pán Boh platí už tu, pravidelne a načas. Životom „plávam“ možno až príliš v pohode a všetko sa často zariadi akoby samo. Ale možno je to aj o uhle pohľadu.

Petra Humajová

Foto: archív Ľudovíta Košťalika

Ludovít Košťalik (53) - je ženatý, má dve deti. Pracuje ako šofér autobusu.

Medzi jeho záľuby patrí príroda, cestovanie, ale i jeho profesia.

Je organistom vo farskom kostole a členom farskej rady.

Pozývame Vás na farskú púť

LEVOČA-SPIŠSKÉ

PODHRADIE-SPIŠSKÝ HRAD

Termín: sobota 12. októbra 2024

Program:

5.00 odchod z Prievidze

9.00 – 11.00 Mariánska hora v Levoči – krížová cesta, svätá omša v Bazilike Navštívenia

11.30 – 12.30 návšteva Baziliky sv. Jakuba v Levoči

13.00 – 14.30 Spišské Podhradie, Spišská Kapitula, obedná prestávka

15.00 – 16.30 Spišský hrad (kto nechce navštíviť hrad, môže zostať v Spišskej Kapitule)

Cena dopravy: 20 € (vstupné: Bazilika sv. Jakuba (1 – 4 €), Spišský hrad (5 – 10 €), Spišská Kapitula 2 €)

Autobus nás vyvezie až na Levočskú horu, nebudeme stúpať pešo na horu.

Prihlášky v sakristii farského Kostola sv. Bartolomeja v Prievidzi.

Program je orientačný, môže sa trochu zmeniť v prípade zlého počasia.

Učme sa prijať bohatstvo ako Boží dar

Pojem „bohatstvo“ zvykneme používať nielen v spojitosti s majetkom a vlastníctvom, ale aj v rozličných spojeniach - bohatosť myšlienok, bohatá úroda, bohatá nádielka snehu a podobne.

V Starom zákone sa bohatstvo považovalo za znamenie Božieho požehnania a Božieho daru. Je jedným z prvkov plnosti života, ktorý Boh sľubuje svojim vyvoleným. Zároveň nám Sväté písmo pripomína základnú pravdu, že síce všetko bolo stvorené pre nás, ale máme to užívať natoľko, nakoľko to slúži láske k Bohu a k našim bratom.

Dychtivosť po bohatstve

Sväté písmo nám ukazuje, že bohatstvo môže človek dosiahnuť poctivou prácou ako Božiu odmenu pre spravodlivých (Abrahám, Izák, Jakub, Jób). Na druhej strane Božie slovo varuje pred bohatstvom, ktoré by človek získal prijímaním úplatkov alebo by sa nadobudlo úžerou a zdieňaním, ako na to poukazuje prorok, keď vyčíta kniežatám Izraela: „*Dary prijímajú v tebe, aby vylievali krv, prijímalo si úroky a nadplátky, násilne si vykoristovalo blížneho, na mňa si však zabudlo, hovorí Pán, Jahve.*“ (Ez 22,12)

Prorok Amos vo svojich výhražných rečiach voči národom a kmeňom vytýka Izraelu, že získaval bohatstvo vykorisťovaním biednych: „*Toto hovorí Pán: ,Pre tri hriechy Izraela, ba pre štyri - neodvolám to: pretože poctivca predali za peniaz a bedára za pár topánok. V prachu zeme šliapu po hlave maličkých a krivia cestu utlačených.*“ (Am 2,6-7)

Uvedené postoje zapríčinil hriech, ktorý do nás zasial túžbu po vlastníctve. Veci zaujali miesto, ktoré prináleží Bohu a našim bratom. Strach zo smrti nás núti, aby sme namiesto Boha hľadali záruku života v nich. V skutočnosti nám vlastníctvo zaistuje uspokojenie tých potrieb, ktoré máme, ale nie tie potreby, ktorými sme. Ekonomia vlastníť zabíja poriadok darovania: prevracia vzťahy medzi prostriedkami a cieľmi, keď z človeka ako pána tvorstva

robí ich otroka. Dychtivosť po bohatstve je skutočným modlárstvom (Kol 3,5) a pripútanie sa k peniazom je koreňom všetkého zla (1 Tim 6,10). Podobne aj zle nadobudnuté majetky neprinášajú osoh. Prekážka, ktorú bohatstvo predstavuje, spočíva v myšlienkach a energii, ktoré človek venuje na zachovanie svojho bohatstva namiesto toho, aby urobil stredobodom svojho záujmu Božie kráľovstvo.

Správny a nesprávny postoj

Božie slovo tiež pripomína postoje bohatých k bohatstvu. Nájdeme tu príklady nesprávneho postoja - zhrňňať bohatstvo len pre seba (Lk 12, 16-19), upadnúť do lakomstva a hriechu (1 Tim 6,9-10), spoliehať sa na svoj majetok a spyšniť kvôli nemu (Ž 49,6-7) či odmietnuť Boha kvôli bohatstvu (Neh 9,25-26).

Oproti tomu nachádzame odporúčania, ako zaujať správny postoj k bohatstvu - používať majetok v prospech chudobných (Jób 29,11-17; Lk 19,8-9) alebo v záujme pokoja (1 Sam 25,18-35, Prís 18,16). Uvedené postoje vychádzajú z vedomia, že Boha milujeme ako darcu darov a chválime ho za ne; bratov milujeme tým, že ich obdarujeme a delíme sa s nimi. Zodpovedá tomu aj skúsenosť rannej cirkvi: „*Predávali pozemky a majetky a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval.*“ (porov. Sk 2,45; 4,45)

Nezhromažďujte si poklady

Evanjelium považuje bohatstvo, ktoré človek nadobudol správnym spôsobom, za úplný dar od Boha. Aby však človek mohol dostať všetko, musí dať všetko. Aby sa získala vzácna perla, jedinečný poklad, treba predať všetko (Mt 13,45 n), lebo nemožno slúžiť dvom pánom (Mt 6,24). A peniaze sú nemilosrdný pán: udúšajú

u chamtivca slovo evanjelia (Mt 13,22); spôsobujú, že človek zabúda na to hlavné, na Božiu zvrchovanosť; a zastavujú na ceste k dokonalosti aj najdisponovanejšie srdcia, ako nám to približuje evanjeliová stať o bohatom mladíkovi a pripomínajú nám to slová: „*Kto si zakladá na svojom bohatstve, ten uvädne, spravodliví však budú pučať ako list.*“ (Prís 11,28)

Evanjeliový postoj k bohatstvu môžeme vnímať ako tvrdý, keď Ježiš vysloví slová: „*Ale beda vám, boháči, lebo už máte svoju útechu!*“ (Lk 6,24) Píše o tom aj apoštol Jakub, keď tvrdí, že nezriadená láska k bohatstvu a jeho sebecké užívanie boháčom prináša ťažké chvíle (porov. Jak 5,1 n). Preto je taká naliehavá Ježišova výzva: „*Nezhromažďujte si poklady na zemi!*“ (Mt 6,19-20) alebo „*Blahoslavení chudobní.*“ (Lk 6,20)

Získať Božie kráľovstvo

Človek, ktorého srdce je naplnené túžbou po veciach tohto sveta a starosťami o ne, nie je schopný nechať sa Otcom skutočne prijať. Dobrá tohto sveta nám neboli dané preto, aby nás vzdalovali od nasledovania Ježiša Krista.

A preto nám Ježiš Kristus zjavuje, že získať nebeské kráľovstvo je zvrchovane cenný poklad, ktorý stojí za to, aby sme kvôli nemu obetovali všetky majetky. Zároveň poukazuje na nestálosť všetkých ľudských bohatstiev, nech by boli akokoľvek veľké. Výstižne o tom hovorí starozákonný autor Knihy múdrosti, ktorý napísal, že bohatstvo pokladá za nič v porovnaní s múdrosťou, ktorou ho obdaroval Boh (porov. Múd 7,8). Vo svojich listoch to vyjadril aj apoštol Pavol. Ten poukázal na to, že keď zaujmeme miesto v nebeskom kráľovstve, Boh nám ukáže nesmierne bohatstvo svojej milosti dobrotou voči nám v Kristovi Ježišovi (porov. Ef 2,7).

Bohatstvo veriaceho

Každé bohatstvo, ktoré sa neprijíma ako Boží dar, je márne a škodlivé. Kristus

neruší, ale naplňa staré prislúbenia, podľa ktorých Boh obohacuje svojich vyvolených. Nenechať sa ovládnuť láskou k bohatstvu a k tomu, čo takéto otroctvo sprevádza (túžbou po moci, možnosťou stretať sa s vplyvnými a významnými osobnosťami), a súčasne sa vzpierať vášňam a modlám. Kto koná podobne ako on, otvára svoje srdce tomu, aby Otca milovalo nadovšetko a aby blížneho a seba milovalo Otcovou láskou.

Ježiš bohatého mladíka (Mk 10, 17-30) vyzýva pripustiť, že existujú väčšie dary ako byť bohatým v tomto živote. Ak sú bohatstvá nebezpečné a ak dokonalosť evanjelia spočíva v tom, že sa ich človek zrieka, tak to neznamená, že by boli zlé, ale že dobrý je iba Boh a že našim bohatstvom sa stal on.

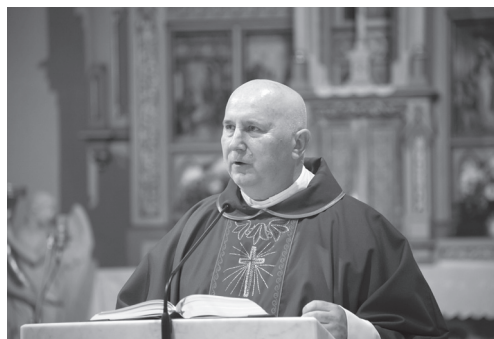
Bohatstvom veriaceho je Ježiš. Všetko, čo človeka odvádza od nasledovania, čo ho pokúša k lenivosti a k nepozornosti voči Ježišovmu slovu, predstavuje prekážku, ktorú však viera dokáže prekonať.

Preto môžeme prosiť slovami autora Knihy prísloví: „*Nedávaj mi ani chudobu, ani bohatstvo, udeľ mi vždy iba tolko, koľko potrebujem na živobytie, aby som sa nenasýtil a nezaprel ťa a nepovedal: „Kto je Pán?“, alebo aby som neschudobnel a nekradol a nepotupil meno svojho Boha.*“ (Prís 30,8 n)

Jožef Repko

Použitá literatúra:

Silvano Fausti, Nad evangeliem podľa Marka, Slovník biblickej teológie

Služba hudobníkov vo farnosti

Pred časom som si prečítal rozhovor s košickým organistom Jozefom Vaškom, ktorý skonštatoval, že „fenomén, že celý kostol nadšene spieva koledu, už nie je štandardom, stráca sa“. Zároveň v posledných rokoch aj my, kňazi, pocitujeme, že sa vytráca túžba hrať v kostole na organe. Spomenutý organista sa tiež vyjadril, že hrať pri liturgii na organe je služba. Ako teda cirkev vníma hudobníkov a aké je ich poslanie?

Konečným cieľom duchovnej hudby je oslava Boha a posvätenie veriacich. Jej úlohou je urobiť modlitbu vrúcnejšou, podporovať jednomyselnosť a zvyšovať slávnosť posvätných obradov. „Pritom Cirkev odobruje a dovoľuje používať v liturgii všetky formy pravého umenia, ak majú potrebné vlastnosti.“ Tieto vlastnosti charakterizuje ako posvätnosť a správnosť foriem. Duchovná hudba má byť posvätná v tom zmysle, aby svojím výrazom smerovala k nábožnosti: k nábožnému citovému stavu a postojom, k nábožným intelektovým a obrazným predstavám.

Úlohy pri liturgickom speve

Všeobecné smernice Rímskeho misála v b.103 o speve pri liturgii uvádzajú: „Medzi veriacimi má osobitné liturgické poslanie zbor spevákov (schola cantorum) alebo chór, ktorému prináleží starať sa o časti jemu vlastné podľa rozličných druhov spevu a podnecovať veriacich k činnej účasti na speve. Čo sa hovorí o zbore spevákov, platí podobne aj o ostatných hudobníkoch, najmä však o organistovi.“ Na základe tejto smernice si máme uvedomiť, že pre hudobníkov a organistov v liturgii platí to, aby nielen ovládali hru na svojich nástrojoch, ale najmä aby prenikli do ducha liturgie, aby ju dokonale poznali.

Pri liturgickom speve poznáme viaceré úlohy, ktoré napomáhajú spevu počas liturgie: žalmista, organista, kantor, chrámový spevokol, orchester.

Žalmista

Už od staroveku boli pri liturgii prednášané Žalmy sólistom - žalmistom. Služba

žalmistu má pôvod v Antiochii. Žalm je sólový meditatívny spev a tvorí prirodzený kontrast k čítaniam. Mal by sa spievať, a to od ambóny, pretože ide o prednes Božieho slova.

Organista

Ďalšou službou je služba organistu. Jeho prvoradou úlohou je sprevádzať spoločný spev veriacich a zvukom organa podnecovať ľudí k spevu. Organista sprevádza spevákov, odpovede ľudu, spolupracuje so speváckym zborom, s kňazom, s ľuďmi, obohacuje liturgiu vhodnými predohrami,

dohrami, prelúdiami. Častokrát vykonáva zároveň aj službu speváka a žalmistu. Služba organistu je veľmi potrebná pre uľahčenie spevu spoločenstva a jeho doplnenie. Po prvýkrát sa objavuje v 10. storočí v súvislosti s najstaršou zmienkou o inštalácii organu v kostole vo Winchesteri vo Veľkej Británii. Rozmach používania tohto nástroja počas svätej omše priniesla v 10. storočí liturgická reforma benediktínskeho kláštora v Cluny vo Francúzsku.

Organisti majú byť oboznámení s liturgiou Cirkvi a uvedomovať si, že sú súčasťou liturgického zhromaždenia. Organista musí komunikovať s kňazom, ktorý celebruje svätú omšu, a zároveň dbať na adekvátny výber piesní podľa jednotlivých liturgických slávení. Môže viesť taktiež žalmistov, spevákov či spevácky zbor.

Kantor

Ďalšou službou je kantor - predspevák, ktorý vedie a začína spevy liturgického zhromaždenia v prípade neprítomnosti organistu, zaisťuje striedavý spev, nahrádza chýbajúci zbor. Výnimočne preberá aj niektoré spevy kňaza alebo diakona (vo Svätom týždni pašie, Ecce lignum crucis – Hľa, drevo kríža, Exultet – veľkonočný chválospev). Význam služby kantora je daný potrebou sólového spevu niektorých častí v liturgii a živým spevom veriacich.

Chránový zbor

Podľa zachovaných pamiatok historici predpokladajú, že v kresťanských spoločenstvách už od začiatku bývali skupiny ľudí, ktoré zvelaďovali duchovný spev. Úradný štatút nadobudli najmä okolo roku 600 za Gregora Veľkého. Ich poslaním bolo dbať o čistotu tradície gregoriánskeho spevu a starať sa o výchovu dorastu. Miesto schóly bývalo vpredu bokom od oltára. Rozvoj viachlasnej hudby si vynútil väčšie skupiny spevákov väčšieho hlasového rozpätia – teda mužských, ženských a detských hlasov.

Svojou povahou je zbor súčasťou zhromaždenia veriacich. Je ním delegovaný, aby v jeho mene spieval hudobne náročnejšie spevy. Spoluúčinkuje tiež v spoločných spevoch, čím dodáva istotu a podnecuje k účasti na speve aj ostatných veriacich. Jeho účinkovanie má teda zmysel len za predpokladu myšlienkového a duchovného spoluúčasti celého zhromaždenia veriacich.

Spev povznáša

Z uvedeného môžeme vidieť, že Cirkev sa po stáročia usiluje, aby aj spev pri liturgii povznášal našu duchovnú účasť a priblížil nás k Bohu. Preto je vždy vítané, ak sa vo farnosti nájdú zapálení ľudia, ktorí ponúknu svoje hudobné nadanie a hlas pre oslavu Boha.

V našej farnosti sme vďační našim organistom, členom speváckych zborov (Bartolomejčatá, Škovránky, v piaristickom kostole Rosnička) či našim kantorom, ktorí berú na seba úlohu začínať spev v neprítomnosti organistu, a tak pozdvihnúť účasť veriacich na liturgii.

Hru na organe je okrem sebazvedávania možné študovať na základných umeleckých školách, konzervatóriách i na Vysokej škole múzických umení. Najideálnejšie je mať absolvovaný klavír, pretože to je základ, na ktorom sa potom dá stavať. Hudobníci, speváci a organisti majú byť ľuďmi živej viery a modlitby, aby ich hra bola na Božiu slávu a stávala sa modlitbou, meditáciou, do ktorej pozývajú všetkých prítomných. Aj touto formou vás chcem povzbudiť, ak máte dar hrať na hudobný nástroj, aby ste sa informovali na fare alebo oslovili našich organistov či vedúcich spevokolov, posilnili naše rady a pomohli nám nábožne prežívať sv. omšu. Staňte sa spolutvorcami liturgie, aby aj v našich časoch znel nadšený spev, ktorý uchvacuje srdcia ľudí bližšie k Bohu.

Text: Jozef Repko
Foto: Michal Kvet

Vznešený nástroj

Nadpis tohto článku nepochybne charakterizuje hudobný nástroj, ktorý vo svojich priestoroch ukrývajú mnohé kostoly, možno aj väčšina z nich. Svojou zložitosťou, detailnou skladbou a nádherným zvukom plní vznešene svoje poslanie. Pri dnešnej prechádzke prievidskou minulosťou si povieme niečo o organoch v našich troch historických kostoloch.

Mariánsky kostol (1)

K jedinečným pamiatkam kostola patrí päťregistrový pozitív z konca 17. storočia. Okrem veku sú na tomto organe zaujímavé zatváracie krídla organovej skrine. Tieto plnili nielen ochrannú funkciu voči znečisteniu prachom, ale mali význam aj z akustického hľadiska. Donátorom organu bol prievidský richtár Štefan Skačáni. V literatúre sa tiež uvádza, že „organ pochádza asi z kostola prievidských piaristov, ktorí si v roku 1697 objednali nový nástroj“. V roku 1897 organ reštauroval budapeštiansky organár Karol Végh.

Prievidský organ sa už niekoľko desaťročí nachádza v dezolátnom stave. Ešte v polovici 20. storočia boli na ňom neznámym organárom doplnené, resp. vymenené viaceré píšťaly. Na začiatku 90. rokov bol do kostola zakúpený nový elektrofonický organ v sume 30 000 korún.

Farský kostol (2)

Pri plienení Prievidze v roku 1678 boli zničené vežové hodiny, zariadenie kostola s organom a okrem starobinca a fary zhorela i škola s bytom organistu. Byt organistu stál na mieste budúceho Katolíckeho kultúrneho domu (Dom osvety). Medzi rokmi 1690 a 1698 zakúpil nový organ mestský radný Samuel Bielický. Barokový organ zrejme pretrval až do 60. rokov 19. storočia.

V roku 1863 postavil Samuel Wagner pre farský kostol svoj najväčší, pravdepodobne dvojmanuálový organ. V roku 1926 farnosť objednala nový organ u nitrianskej firmy Otokara Vážanského v cene 54 000 korún. Hoci prievidský organ bol najväčším dielom tohto významného organára, o jeho organe sa nezachovala žiadna dokumentácia.

Vážanského organ bol postavený v apríli 1927 a v tom istom roku nástroj skolaudoval hudobný skladateľ Mikuláš Schneider-Trnavský, ktorého honorár činil 500 korún. Pozvaní boli tiež miestni huslisti Švejda a Vaculík, organista a učiteľ z Novák Cinčík a správca tunajšej chlapčenskej školy organista Pavel Odkladal.

V roku 2004 sa začalo s generálnou opravou, prestavbou organa, ktorú vykonali Pavol a Tomáš Baxovci. Prestavba bola ukončená v nasledujúci rok.

Piaristický kostol (3)

V inventárnom zozname hudobní a hudobných nástrojov prvého piaristického kostola sa v roku 1690 uvádzajú dva organy: starší, prenosný regal, a tiež pozitív s piatimi registrami. V archívnom fonde piaristov sú zachované zmluvy uzavreté s organárom Johannom Negelem z Trnavy: zmluva z roku 1697 na stavbu veľkého organu a kontrakt na nový pozitív z 15. júla 1698.

V roku 1751, počas výstavby nového kostola, sa po dostavaní organového chóru začal obnovovať starší organ. Páter Hangke, poverený stavbou, pozval organára Ignáca Riczoffyho z Kremnice, aby organ opravil. Ten sa dal zrejme hneď do prípravných prác, lebo Hangke už v nasledujúcom mesiaci zaplatil za 5 koží potrebných na opravu organového mecha. V auguste na organe pracovali tesári, ktorí pravdepodobne pomáhali stavať jeho skriňu. Po znovupostavení organa sa opravovali i píšťaly. Hangke zaplatil v septembri 30 denárov za opravu štyroch píšťal. V roku 1752 Ignác Riczoffy skončil opravu organa. Prvú výplatu v tom roku dostal 19. apríla (16 zlatých a 60 denárov), ďalšiu

30. augusta. Hangke zároveň zaplatil za drevené kolieska na organový mech.

Novodobý organ bol údajne postavený v roku 1953, podľa iného zdroja v roku 1959. Nie je jasný ani výrobca, keďže na nástroji sa nezachoval firemný štítok. Pravdepodobne ním bola firma Organa Kutná Hora.

V roku 1987 prebehla neznámym organárom oprava spojená s otočením hracieho

stola o 90 stupňov. Opravu, pri ktorej boli na organe vymenené rúrky pneumatickej traktúry za rúrky z umelej hmoty, uskutočnil v roku 2004 Peter Masarik.

Pavol Schmidt

Fotografie:

Internetová stránka Organy a organári na Slovensku

Zdroje:

MATÁKOVÁ, Barbora. Pamiatky. In Monografia mesta Prievidza, Štúdio Harmony, s. r. o. Banská Bystrica, 2013, s. 220, 235, 237.

Historia Parochiae. Archív Rímskokatolíckej cirkvi Farnosť Prievidza-mesto, s. 156, 247, 251, 327, 332.

Stavebný denník Hyacinta Hangkeho z 18. storočia (Druhá časť), Zborník Slovenského národného múzea 1978, s. 180, 183; Internetová stránka Organy a organári na Slovensku

...tri otázky pre Martinu Humajovú, vedúcu zboru Škovránky

Najmladším zborom v našej farnosti je zbor Škovránky, ktorý vznikol približne pred dvoma rokmi. Jeho členovia svojím spevom sprevádzajú sobotné mládežnícke sv. omše vo farskom kostole. Nemajú stabilného gitaristu a väčšina spevákov je angažovaná ešte i kdesi inde. Napriek tomu zbor stále funguje. Jeho vedúca Martina Humajová to považuje za zázrak.

1

Ako si sa dostala k vedeniu zboru Škovránky?

Úplnou náhodou. Oslovil ma pán kaplán Palko Škovránok, či by som nepomohla jemu a pár mladým rozbehnúť zbor na sobotné mládežnícke sv. omše. Uistoval ma, že naozaj stačí pomôcť len s rozbehom a že v žiadnom prípade nebudem dirigovať. No a asi na tretej mládežke som už stála na mieste dirigentky. (Smiech.)

2

Ako vzniklo meno zboru?

Názov Škovránky sme za svoj prijali počas tohtoročnej turičnej vigílie, nakoľko pôvodný názov „Mládežnícky zbor“ až tak úplne neodrážal náš vekový priemer. (Úsmev.) Škovránok je vtáčik, ktorý vyletúva do veľkých výšok a tam, čo najbližšie pri Pánu Bohu, z plného hrdla začne spievať. A v tom je našou inšpiráciou. Aj my chceme spievať s radosťou a z celého srdca na slávu nášmu nebeskému Otcovi. Zároveň týmto názvom odkazujeme aj na nášho zakladateľa.

3

Kto všetko sa k vám môže pridať? A prečo sa to oplatí?

Je u nás vítaný ktokoľvek, komu hudba, spev či hra na hudobný nástroj venovaná Bohu prináša radosť. A oplatí sa to preto, lebo členovia zboru sú úžasní ľudia a každý v sebe skrýva veľké bohatstvo. Každý, kto sa k nám pridal, popisuje pocit veľkého prijatia. Sme rôzni, ale stále žasnem, ako si nás Pán Boh „poskladal“ dokopy a ako toto dielo stále požehnáva - lebo bez neho by už dávno všetko bolo skončilo.

Tak vás chcem pozvať - ak by niekto zatúžil byť súčasťou nášho spoločenstva, stačí osloviť mňa alebo hociktorého člena zboru či nášho zvučára Michala Kveta. Alebo jednoducho prísť na nácvik, ktorý býva v sobotu od 15:30 na fare. Tešíme sa na vás.

Text: Petra Humajová, Foto: Mária Melicherčíková

Miesto narodenia sv. Antona Lisabonského (= Paduánskeho) 10.

Lisabon, Portugalsko, 3.3.2016

Úprimne? V zápisníku k tomuto miestu nemám nič. Ako pútnický „highlight“ mojej cesty do Portugalska si vybavujem najmä návštevu Fatimy počas Fatimskej soboty 5.3.2016. Miesto, ktoré si vyberám na opisovanie dnes, zostalo v mojej pamäti len ako to, o ktorom viem, že som ho tiež navštívil.

V to ráno bolo krásne snečno, a preto som začal na Hrade sv. Juraja s nádhernými výhľadmi (tie milujem). Obdivujú typické *azulejos* (maľované obkladačky) som schádzal uličkami Alfamy popri reštauráciách, kde večer spievajú *fado* (hudobný štýl z Lisabonu) ku katedrále, ktorú som mal v pláne si pozrieť.

Mohutné múry, mix štýlov a bohatá výzdoba naplnili moje zmysly tak, že hneď vedľa stojaci kostolík som skoro prehliadol. Čosi ma však upútalo. Vyšiel som po schodoch a potom zišiel do krypty. Pamätám si malú, jednoducho zariadenú miestnosť s oltárom a relikviárom. Len sa zastaviť a stíšiť k modlitbe.

Tento kostol stojí na mieste, kde sa v zbožnej šľachtickej rodine okolo roku 1195 narodil Ferdinand. Rozhodol sa však opustiť bohatstvo svojej rodiny a vstúpil do augustiniánskeho kláštora a neskôr k františkánom. Prijal rehoľné meno Anton. Známejšie je miesto jeho úmrtia - Padova. Ale on je patrónom aj Lisabonu a ešte mnohých iných miest a vecí.

Viac o ňom a jeho uctievaní veriacimi po celom svete sa možno dozvedieť v jemu venovanom múzeu hneď vedľa kostola. Možno keby som vtedy vedel o sv. Antonovi toľko, čo dnes, venoval by som mu väčšiu pozornosť.

Ak máte v osobitnej úcte práve sv. Antona Paduánskeho a budete v Lisabone, už

viete, kam ísť. Viac sa dozviete na webových stránkach uverejnených nižšie.

Text a foto: Marek Šimurka

Lisabonská katedrála a naľavo okraj Kostola sv. Antona Lisabonského

Zdroje: <https://www.zivotopisysvatych.sk/anton-paduansky/>,
https://en.wikipedia.org/wiki/Anthony_of_Padua, <https://stoantoniolisboa.com/>,
<https://www.museudelisboa.pt/en/sites/saint-anthony>

V mene Otca i Syna, i Ducha Svätého

Prežehnanie je jedným z najznámejších a najčastejšie používaných liturgických znakov v kresťanstve. Je to jednoduché gesto, no nesie v sebe hlbokú teologickú symboliku a význam. Tento znak, ktorý sprevádza veriacich od krstu až po pohreb, vyjadruje ochranu, požehnanie, posvätenie a zjednotenie s Bohom.

Korene prežehnania siahajú až do Starého zákona, kde nájdeme početné príklady požehňavania rúk, hlavy alebo celého tela. V Novom zákone Ježiš Kristus sám požehnával chorých a deti, čím ukázal, že toto gesto má nielen symbolický, ale aj účinný rozmer.

S rozvojom kresťanskej liturgie sa prežehnanie stalo neoddeliteľnou súčasťou mnohých obradov, ba mohli by sme povedať, že všetkých obradov či modlitieb. Zvlášť významné bolo prijatie vzorca prežehnania v mene Otca i Syna i Ducha Svätého, ktorý sa postupne ustálil a stal sa všeobecne prijímaným.

V súčasnosti je prežehnanie stále živým a aktuálnym znakom. Aj keď jeho význam môže byť pre niektorých veriacich zjednodušený, pre iných predstavuje hlbokú teologickú reflexiu. Prežehnanie v mene Trojice vyjadruje:

- **Jednotu Boha:** Pripomína nám, že Boh nie je len abstraktný pojem, ale živá a pôsobiaca realita, ktorá sa zjavuje v troch osobách.
- **Ochranu:** Je akýmsi duchovným štítom, ktorý nás chráni pred zlom a posilňuje nás v našej viere.
- **Posvätenie:** Všetko, čo je požehnané, je zasvätené Bohu a stáva sa prostriedkom priblíženia sa k Bohu. Prežehňaním posväcujeme samých seba a to

nás má viesť k dosiahnutiu Boha, resp. k nášmu konečnému cieľu - nebu.

- **Zjednotenie s Cirkvou:** Prežehnanie nás spája s ostatnými členmi Cirkvi a pripomína nám, že sme súčasťou väčšieho celku. Ved' všetci členovia Cirkvi konajú rovnakým alebo veľmi podobným spôsobom a to v nás buduje jednotu, po ktorej túžil Ježiš Kristus, keď Cirkev založil.

Prežehnanie je znak, ktorý nás pozýva k hlbšej modlitbe, k osobnému stretnutiu s Bohom a k uvedomeniu si jeho prítomnosti v našom živote. Túžim, aby sme pri žehnaní seba boli vždy preniknutí vedomím, čo robíme, a naozaj využívali toto gesto ako vstupnú bránu do modlitby v mene trojjediného Boha.

Text: Oto Dokoupil, kaplán
Foto: Mária Melicherčíková

Tip pána kaplána:

Prežehňavanie niekedy vykonávame zo zvyku alebo možno až podvedome. Skúsme sa niekedy zamyslieť, ako často žehnáme samého seba a akým spôsobom to robíme. Zastavme sa a porozmýšľajme, či to nie je len akési mávnutie rukou, ktoré vôbec nevyjadruje to, čo má. Nech naša pohodlnosť alebo zvyk nezvíťazí nad krásou a bohatstvom tohto gesta.

Svetlo kríža v tieni kríža

Netreba sa bát', treba sa nebát', spievajú Živé kvety. Som rád, že som sa nebál dať na odporúčanie panej z kníhkupectva a kúpil som si aj knihu nemeckého fran-tiškána Gereona Goldmanna *Svetlo kríža v tieni kríža*. Koniec-koncov, aj to bolo azda riadenie Prozreteľnosti pred dopadom veľkého vládneho šetrenia.

Nemyslel som si, že duchovná autobiograp-fia môže byť vonkajšími okolnosťami tak vzrušujúca, až sa z nej stane duchovný tri-ler. Neraz som si hovoril, že toto je predsa materiál na filmový trhák alebo na celý seriál vo veľkolepej produkcii Netflixu.

Jednoduchosť a dobrota

Páter Goldmann sa narodil v roku 1916 do zbožnej nemeckej rodiny. Jeho detstvu a dospievaniu napriek nemalým boles-tiam (spomeňme len smrť matky) nechý-bala krása jednoduchosti a dobroty. Po-merne skoro sa v ňom začalo prebúdzat' povolanie k zasvätenému životu, povzbud-zované aj „náhodnými“ stretnutiami s ľuďmi, ktorí sa za neho v nasledujúcich rokoch obetavo modlili.

Jadro knihy tvoria udalosti tesne pred a počas druhej svetovej vojny. Autorovi sa podarilo v seminári dokončiť štúdium filozofie, ale teológiu kvôli šialenstvu na-cizmu už začať nestihol. Jednou z hlav-ných línií knihy je jeho túžba po kňaz-stve, ktorá (veriaci bude ochotný uverit') nachádza naplnenie vďaka ešte väčšej, celkom detskej viere istej reholnej ses-try - aj napriek nespočetným prekážkam.

Boží prísľub

Nemožné - toto slovo si Gereon Goldmann vypočul veľakrát, ale Božiemu prísľubu, akokoľvek nepravdepodobnému, veril vždy viac. Preto bol nosičom svetla aj na tých najtemnejších miestach. Dva roky pôsobil v jednotke SS, ale ani v tomto oku búrky Krista nezaprel a zmagore-ných propagandistov zahanbil svojou od-vahou a znalosťami. Na fronte sa nesna-žil predovšetkým o záchranu vlastného života a bez kalkulu hľadal najmä Božiu

prítomnosť v modlitbe a v Eucharistii. Recenzia tejto knihy by sa dala celkom úspešne vyskladať z citátov z Listov sv. Pavla a z opisov jeho ciest v Skutkoch apoštolov. Goldmann okrem hrôz vojny a väzení opisuje aj nečakané radosti blízkosti a nezištnosti: *Viem žiť skromne a viem aj oplývať. Všade a všetko som sa už naučil: byť sýty aj hladovať, mať hojnosť i núdzu triet'. Vonkajšie okolnosti, príjemné či neprijemné, vníma vždy ako podriadené Strediu. Preto sa aj v jeho rozprávani potvrdzuje, že tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré.*

Nie je to kniha politicky korektná. Je v nej viacero ostrých hrán, ktoré zrejme bránia jej netflixovej adaptácii. Prvou je spomínaný primát Boha. A aj niektorá preduchovnelá duša môže pocítiť pokušenie pohoršiť sa, keď bude čítať, ako Goldmann kňazom pohrozil zbraňou za účelom získania Eucharistie pre svojich druhov. Skoro ako keď sa Pán prechádzal v sobotu obilným poľom a jeho učenici boli hladní.

Peter Pikulík, OFMConv

Foto: www.rezised-images.knhbt.cz

Kaplnka oslávila 90. výročie

Určite viacerí z vás poznajú okolie Veľkej Lehôtky. A isto ste už boli pri studničke Sýkorka - veď je to prvá zastávka turistov pri túre na Malý a Veľký Grič. Alebo je to len miesto nedeľnej vychádzky s príjemným osviežením lahodnou horskou vodou. Na polceste k tejto studničke je na ľavej strane za lúkou učupená pod kopcom Hrbok malá kaplnka.

Koordinátorom výstavby tejto kaplnky bol v roku 1934 Valent Zábojník, ktorý jej pôvodnú drevenú konštrukciu navrhol, urobil a spolu s veľkolehotskou katolíckou mládežou aj postavil.

Úryvok zo zápisov

Vo svojich zápisoch z roku 1934 Valent Zábojník uvádza:

„Keď sme už mali plán na kaplnku Pod Hrbkami hotový, mali sme zase starosť, kde vezmeme sochu. Drevená bola cenovo pre nás nedostupná. Poradil mi však ktosi, že by som mal ísť za prievidským pánom dekanom, že nám dá nejakú starú z kostola.

No dobre, ja zavola som so sebou Pavla Lahkého, keďže tento sa s pánom dekanom najlepšie mal, aj so starým kostolníkom. Pán dekan nám povedal, že ak sa nájde nejaká stará socha, že nám ju dá. I dňa 6. februára 1934 odkázal nám kostolník, aby sme si prišli pre sochu. Kostolník nás zaviedol na miesto, kde býval Boží hrob. Ja som chcel Pannu Máriu Radosnú, takú do hôr, ale tam pri Božom hrobe bola Panna Mária Bolestná. I vzal

som ju teda i išli sme ešte za pánom dekanom za ňu poďakovať.

I pán dekan, ešte i keď starý boli, ešte žartovali: ‚A čo vy, Valent Zábojník, chcete z Veľkej Lehôtky spraviť pútnické miesto?‘ I ja som odpovedal: ‚Tam je pekná studienka a tam, na tom mieste s pomocou spolku mladých postavím pekný oltár a to bude veľmi pekné. V Božej prírode.‘ I zaďakoval som pekne pánu dekanovi Antonovi Miššúthovi.

Na Veľký piatok 30. marca 1934 sme vy niesli sochu z Prievidze na nosítkach hore do Veľkej Lihotky. Niesli ju dva mládenci Ján Mokrá a Rudolf Mikula. Zaniesli ju ku nám do Zábojníkov a na druhý deň, na veľkonočnú sobotu, sme ju položili na kraj oltára, kde bola položená až do 22. apríla 1934.

V nedeľu, dňa 22. apríla 1934 popoludní o druhej hodine, pohnul sa sprievod hore od kostola. Najprv žiaci s krížom, potom dievčence s nosítkami s Pannou Máriou. Za nosítkami išli ostatné dievčence poobliekané v národnom kroji. Za dievčencami išla hudba a za hudbou ostatní ľudia.

A keď sa prišlo Pod Hrbky, zložili diev-

čence nosítka z pliec a ja odmontoval som sochu z nosítok a za asistencie mladencov položil som sochu Panny Márie na oltár. Prečítal som čítanie z Knihy prisloví.... Po tomto čítaní začal sa ľud modliť ruženec a litánie. A keď bolo Pod Hrbkami po všetkej pobožnosti, išlo sa domov zase tak v poriadku, ako aj hore. Pieseň dokončenia bolo ešte divadlo.

Každú nedeľu a vo sviatok, celé leto sme navštevovali toto miesto my i ľudia z okolitých dedín. Na 8. septembra tohože roku 1934 bola záverečná procesia i touto peknou oslavou sme završili púte roku 1934.“ Tolko zo zápiskov Valenta Zábojníka.

Veľkolihočania sa o kaplnku dlhé roky svojpomocne starali. Šírili sa legendy o zázračných udalostiach spojených s kaplnkou. Faktom je, že toto miesto v prírode je v prvom rade miestom úcty k Panne Márii. Posledné známe rekonštrukcie kaplnky boli realizované v rokoch 2003, 2009, 2014 a 2024.

Oslava 90. výročia

Tak ako naši predkovia, aj veriaci z Veľkej Lehôtky si chceli Pannu Máriu uctiť v nedeľu 8. septembra 2024, keďže práve pred 90 rokmi, v roku 1934, sa konala posledná a najväčšia púť k tejto kaplnke. Za krásneho počasia sa veriaci začali pri farskom Kostole Krista Kráľa vo Veľkej Lehôtke modliť krížovú cestu. Sprievod sa zastavil pri každom kríži v mestskej časti a takto

pomaly veriaci stúpali „strmým vrškom“ až ku kaplnke. Tu ich privítala spevácka skupina Malinovec pútnickou piesňou.

Pútnici sa pomodlili svätý ruženec k Sedembolestnej Panne Márii. Následne duchovný otec vdp. Miroslav Sliachan kaplnku posvätil, keďže o jej posvätení neexistoval doteraz vierohodný údaj. Spev mariánskych piesní sprevádzaný hudobnou skupinou Spray a speváckou skupinou Malinovec striedalo hovorené slovo o kaplnke. Vypočuli sme si históriu tohto miesta spracovanú pánom Stanislavom Šidlom v podaní poslanca Jána Mäsiara. Približne sedemdesiat veriacich rôznych vekových kategórií tu vytvorilo krásne spoločenstvo odhodlané konať na tejto zemi dobro.

Naša vďaka patrí všetkým, ktorí upravili okolie kaplnky, spravili odvodnenie tohto priestoru, pokosili priestor naokolo, vytvorili informačnú skrinku... Stankovi Šidlovi ďakujeme za zozbieranie informácií a nášmu duchovnému otcovi Miroslavovi Sliachanovi za otcovský prístup k celej slávnosti. Vďaka aj všetkým, ktorí pripravili program a všetkým, ktorí prišli. Nech Pán požehnáva všetkých veriacich hľadajúcich pokoj na mariánskych miestach Prievidze i v našich mestských častiach!

Sedembolestná Panna Mária, oroduj za nás, ktorí sa k tebe utiekame.

Text a foto: Branislav Bullo

Hmotné bohatstvo vymenil za bohatstvo ducha

Sv. Jozef Mária Tomasi

Pochádzal z bohatej šľachtickej rodiny, z kniežacieho rodu. Ako najstarší syn mal byť nástupcom svojho otca. Jozef Mária Tomasi však zatúžil po inom bohatstve ako po tom, ktoré už bolo jeho z hľadiska tohto sveta. Rozhodol sa ešte intenzívnejšie hľadať Boha.

Jozef Mária Tomasi sa narodil 12. septembra 1649 v prístavnom meste Licata na Sicílii. Bol piatym dieťaťom v rodine kniežaťa z Palmy di Montechiaro. Štyri jeho sestry postupne vstúpili do kláštora benediktínok, v ktorom bola opäťkou ich teta. Jozef bol vychovávaný ako „následník kniežacieho trónu“. Rodičia dbali o jeho dobré spôsoby a umožnili mu získať výborné vzdelanie.

Túžba po reholi

Jozef sa však čoraz viac v skrytosti obracal na svojho strýka Karola, bohobožného kňaza. Napokon aj verejne vyslovil úmysel vstúpiť do rehole theatínov, čím vyvolal odpor svojho otca. Otec sa dovoľával jeho zodpovednosti a zdôrazňoval mu záväzky, ktoré pred rodinu postavila história. Strýko Karol zas poukazoval na to, že je nehanebnosť brániť niekomu stať sa kňazom, ak po tom túži. Jozef napokon situáciu vyriešil tak, že sa vzdal svojich nástupníckych práv v prospech mladšieho brata Ferdinanda. Otec potom s jeho vstupom do kláštora súhlasil.

Noviciát u theatínov v Palerme začal Jozef v roku 1665. Jeho magistrom sa stal liturgista František Mária Maggio, ktorý rozhodne ovplyvnil jeho ďalší vývoj na kňazskej a vedeckej ceste. Štúdiá filozofie a teológie musel Jozef kvôli zdravotným problémom niekoľkokrát prerušiť, napokon sa mu však podarilo doštudovať v Ríme. Za kňaza bol vysvätený v roku 1673.

Vedecká práca

Jozef vynikal v zbožnosti, vo vytrvalosti i v prejavoch lásky voči ostatným ľuďom. Aj naďalej usilovne študoval. Pôsobil ako

zástupca novicmajstra, duchovný otec spolubratov a prefekt štúdií. Bol však až nadmerne úzkostlivý, v dôsledku čoho neprimerane trápil seba i iných. Z tohto dôvodu sa musel všetkých zverených funkcií vzdať. Čoskoro musel z tohto istého dôvodu zanechať aj činnosť v spovednici. Jeho životným poslaním sa teda stala vedecká práca. Zameral sa na obnovenie úcty k Bohu, štúdiu a vydávanie starovekých dokumentov a liturgických textov. Jeho rozjímania, výsledky štúdia a spisovateľská činnosť neskôr v mnohom poslúžili ako inšpirácia otcom Druhého vatikánskeho koncilu pri liturgickej reforme.

Pokora napriek sláve

Jozef sa venoval hebrejčine, arabčine, etiópčine i sýrsko-chaldejčine. Jeho cie-

lom bolo dostať sa vďaka znalosti týchto jazykov priamo k biblickým prameňom. Veľa písal. Theatini v rokoch 1749 - 1769 vydali jedenásť hrubých zväzkov jeho rozpráv. Rábín, od ktorého sa učil po hebrejsky, bol tak fascinovaný jeho osobnosťou, až napokon prestúpil na katolícku vieru. Napriek všeobecnému uznaniu vo vedecskom svete zostal Jozef pokorným rehoľníkom žijúcim v chudobe. Keď ho pápež v roku 1712 proti jeho vôli vymenoval za kardinála, využíval svoj titulárny chrám San Martino ai Monti v Ríme na katechézy pre deti i dospelých. Všetky výnosy spojené s funkciou kardinála určil pre chudobných.

Kardinál Jozef Mária Tomasi zomrel 1. januára 1713 v Ríme. Blahorečil ho pápež

Pius VII. v roku 1803, svätorečil pápež Ján Pavol II. v roku 1986. Pri tej príležitosti zdôraznil, že Jozef ako „ratolest' sicílskej šľachtickej rodiny mohol disponovať nesmiernym bohatstvom a tešiť sa váženému spoločenskému postaveniu,“ no „táhaný k iným bohatstvám sa vzdal týchto privilégií, aby v prísnosti a disciplíne rehoľného života nasledoval chudobného Krista“ a takto „obohatil bratov“.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje:

Ž. Podlejski: Sol' zeme a svetlo sveta 2;
www.catholica.cz

Foto: www.santogiorno.it

Podporte album DVA:TU

V roku 2020 vydal projekt **jedno.tu** svoj prvý hudobný album. V decembri 2024 vyjde druhý album Daši Žabenskej s názvom **DVA:TU**. Reprezentuje spojenie dvoch svetov - stretnutie človeka s Bohom tu a teraz v prítomnej chvíli. Počas mesiaca október môžete vznik albumu podporiť na: www.donio.sk/dva-tu

Ďakujeme! Tvorcovia albumu DVA:TU

Blahoželanie

Dňa 7. októbra 2024 sa náš bývalý pán dekan **Vladimír Slovák**, momentálne farár v Bzovíku, dožíva okrúhlych 60. narodenín. S vďakou za všetko vykonané dobro mu aj do ďalších rokov vyprosujeme veľa Božích milostí, pevné zdravie, neutíchajúcu kreativitu a radosť do každého jedného dňa.

Farníci z Prievidze

Vladimír Slovák slúžil svätú omšu v rámci osláv Dňa baníkov v nedeľu 8. septembra 2024

Milé deti!

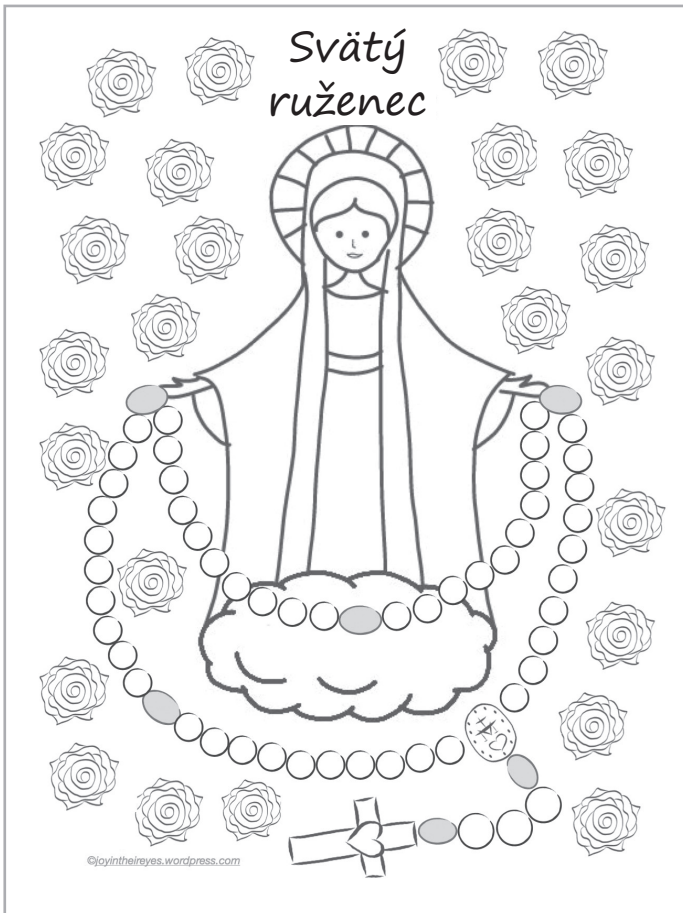
Ako isto viete, október je zasvätený úcte k Panny Márie. Preto mám pre vás výzvu - a to modlitbu ruženca.

Panna Mária nám svojím príhovorom, keď sa modlíme, pomáha získať to pravé bohatstvo, ktoré nám nik nebude môcť vziať: srdce plné lásky a pokoja od Pána Ježiša. Keď také srdce rozdáva Ježišovu lásku a pokoj okolo seba, celé nebo sa teší. A Nebeský Otec najviac.

Keď sa budete modliť Zdravas Mária, vždy si vymaľujte jednu ružu z našej omaľovanky, aby ste okolo Panny Márie vytvorili krásnu farebnú záhradu. Každú ružu - teda modlitbu - môžete vyfarbiť a pomodliť sa za niečo iné; napríklad za pokoj, lásku, čistotu srdca, odpustenie, pokoru alebo aj za niekoho blízkeho, napríklad za babku a dedka, keďže október je aj mesiac úcty k starším.

Veľa krásnych chvíľ pri modlitbe ruženca a srdce bohaté na lásku a pokoj vám prajem.

Evka

1.10.

Sviatok sv. Terézie z Lisieux

2.10.

Sviatok anjelov strážnych

7.10.

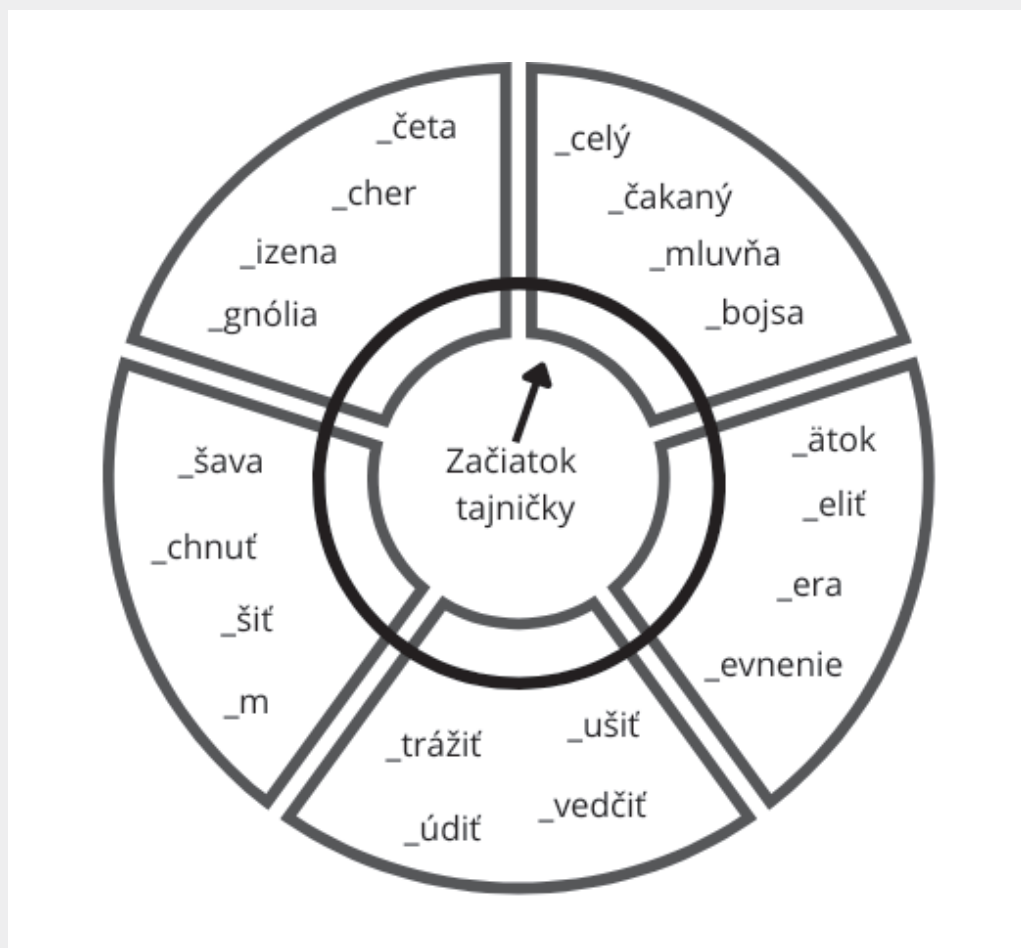
Panna Mária Ružencová

Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová

KRUHOVÝ RÉBUS

Sv. Terézia z Lisieux: „Ked' veľa trpím a utrpenie sa stále zosilňuje, nebojím sa. Boh mi dá silu. (Dokončenie v tajničke.)“

Tajničku získate tak, že od označeného začiatku tajničky budete v smere hodinových ručičiek zapisovať písmená, ktoré sú na začiatku slov v každej časti kruhu. Slovám v jednotlivých častiach kruhu chýbajú vždy dve začiatkové písmená.

Tajnička z minulého čísla znie: „pokoj - nádej - lásku“.

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika od 2. septembra do 29. septembra 2024

Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:

Jozef Dominik Herko
Natália Sihelská
Mia Manaia Maaka
Alex Kleman
Ema Priehodová
Lukáš Schnierer
Adam Štefan
Nikolas Greschner
Eliška Balážová
Tamia Švolík

Manželstvo uzavreli:

Martin Pružinec - Barbora Boboková
Tomáš Chlup - Michaela Holá
Marek Ondruška - Simona Hrmová
Štefan Štrba - Katarína Šimkovičová
Ján Borko - Petra Mendelová
Tomáš Brand - Natália Baraňaiová
Peter Richter - Veronika Pupáková
Michal Kališ - Veronika Zajícová
Mário Havránek - Patrícia Plachá
Ľuboslav Kudláček - Monika Mikulová
Branislav Šály - Andrea Richtárechová
Radovan Sobota - Karolína Špottová

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Mária Tomášiková, 92 r.
Oľga Mečiarová, 84 r.
Pavína Mészárošová, 86 r.
Miroslav Fábry, 68 r.
Peter Horváth, 75 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie

*Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo
cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať
farskému časopisu Bartolomej, budeme
radi, keď sa nám ozvete a pridáte sa
k nám. Píšte na: bartolomej@farapd.sk.*

BARTOLOMEJ ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,70 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898

e-mail: alozj.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori:

Jozef Repko, Oto Dokoupil,
Jozef Durkot, Peter Valachovič,
Elena Cagáňová, Anna Gálová, Štefan
Kollár, Anežka Kútiková, Mária Meli-
cherčíková, Mário Orság, Peter Pikulík,
Mária Pytlová, Mária Suríková, Eva
Trepáčová

Kontakt:

tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:

str. 1, 3, 19, 36 - Mária Melicherčíková
str. 2, 31 - Štefan Kollár
str. 35 - Peter Melicherčík

Tlač: Patria I., spol. s r. o.
Upozornenie:

Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Duchovná obnova Spoločenstva Piar od 13. do 15. septembra v Kľačne

Zbierka Boj proti hladu prebehla v prievdzských kostoloch 14. - 15. septembra 2024

